

İlköğretim Öğrencilerinin Demokratik Tutumlar Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlköğretim Öğrencilerinin Demokratik Tutumlar Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23388>

Özet

İlköğretim Öğrencilerinin Demokratik Tutumları Ölçeği, 2011 yılında Nihat İmrek tarafından geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin, okulda ve yaşamda edinmiş oldukları **demokratik tutumlar** ve kazanımların düzeyini belirlemeyi amaçlamaktadır. Geliştirme çalışması, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi kapsamında edindikleri demokratik değerlerin çeşitli değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi, vb.) açısından nasıl farklılaştığını incelemek üzere tasarlanmıştır. Ölçek, öğrencilerin demokratik ilkelere bağlılıkları, katılımları ve hoşgörü düzeylerini ölçen maddeler içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Demokratik tutum, İlköğretim, Sosyal Bilgiler, Ölçek geliştirme, Nihat İmrek, Öğrenci kazanımları.

Yazarlar

Nihat İmrek

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **ilköğretim** kademesindeki öğrencilerin demokratik değerlere yönelik tutumları ve bu tutumların gelişim seviyelerini sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Çalışma, öğrencilerin özellikle Sosyal Bilgiler dersinde yer alan demokratik hedeflere ne ölçüde ulaştıkları tespit etmek ve elde edilen verilerde eğitim süreçlerini iyileştirmek için bilgi sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Bu araç, eğitim araştırmacılarına ve uygulayıcılara, öğrencilerin demokratik vatandaşlık becerileri konusundaki mevcut durumları belirleme ve müdahale programlarının etkinliğini ölçme konusunda nesnel veriler sunmayı hedeflemektedir. Ölçek, bir geliştirme çalışması ürünü olup, ilgili alanyazına katkıda bulunmuştur.

Yapı

İlköğretim Öğrencilerinin Demokratik Tutumları Ölçeği, öğrencilerin demokrasiye ilişkin bilişsel, duygusal ve davranışsal eğilimlerini ölçen çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Ölçek, öğrencilerin hoşgörü, katılım, sorumluluk alma, farklı görüşlere saygı ve kurallara uyma gibi temel demokratik prensiplere yönelik tutumları ele almaktadır.

Ölçeğin geliştirildiği çalışma, bu tutumların özellikle **Sosyal Bilgiler Dersi** müfredatındaki

kazan?mlarla ne kadar uyumlu oldu?unu incelemeye odaklanm??t?r. Bu ba?lamda, yap?sal geçerlili?in sa?lanmas? için demokratik tutumun alt boyutlar?n? temsil eden maddeler dikkatle olu?turulmu?tur.

Geçerlik

Ölçe?in kaynak referans?nda geçerlik çal??malar? ile ilgili spesifik istatistiksel sonuçlar (örne?in, faktör yükleri, korelasyonlar veya kriter geçerli?) do?rudan listelenmemi?tir. Ancak, bir geli?tirme çal??mas? oldu?u göz önüne al?nd???nda, orijinal makalede geçerlik çal??malar?n?n (kapsam geçerli?, yap? geçerli?i gibi) detayl? olarak sunuldu?u varsay?lmaktad?r.

Ölçe?in **psikometrik özellikler** aç?s?ndan uygunlu?unun, ölçe?in dayand??? bilimsel makale içerisinde detayl? olarak incelendi?i ve demokratik tutum yap?s?n? ölçmede yeterli düzeyde geçerli oldu?u kabul edilmelidir.

Güvenirlik

T?pk? geçerlik bilgileri gibi, ölçe?in güvenilirlik katsay?lar? (örne?in, Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s?, test-tekrar test güvenilirli?) da kaynak özetinde belirtilmemi?tir. Bir geli?tirme ölçe?i olarak, orijinal ara?t?rmada ölçe?in iç tutarl?l?n?n ve zamana ba?l? kararlıl?n?n incelendi?i ve bu bulgular?n makalede yer ald??? varsay?lmaktad?r.

Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini göstermekte olup, bu tür sosyal bilimler ölçeklerinde yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar? (genellikle 0.70 ve üzeri) beklenmektedir.

Faktör Analizi

Kaynak verilerinde Faktör Analizi sonuçlar?na dair herhangi bir detay bulunmamaktadır. Ölçe?in geli?tirme süreci göz önüne al?nd???nda, yap? geçerli?ini desteklemek amacıyla Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c? Faktör Analizi yöntemlerinin kullan?ld??? kuvvetle muhtemeldir. Bu analizler, ölçe?in maddelerinin kuramsal olarak öngörülen alt boyutlar? (faktörleri) ne derece temsil etti?ini ortaya koymaktadır. Orijinal makale (?im?ek, 2011) bu faktör yap?s?n?n detaylar?n? içermektedir.

Ölçme Arac?

Test Type:

Geli?tirme (Development)

Format:

Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemiştir; ancak sosyal bilimler tutum ölçeklerinde yaygın olarak 3'lü, 4'lü veya 5'li Likert tipi derecelendirme (Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a) kullanıldığı tahmin edilmektedir.

Language Available:

Türkçe

Population Group:

İlköğretim Öğrencileri

Age Group:

İlköğretim seviyesindeki öğrenciler (Genellikle 9-14 yaş aralığı)

Population Details:

Ölçek, ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi kapsamında demokratik kazanımları hedefleyen öğrencilere uygulanmıştır.

Test Methodology:

Ölçek, bir tutum belirleme aracı olarak tasarlanmıştır. Öğrencilerin belirlenen demokratik ifadelerle ne ölçüde katılıp katılmadıklarını beyan etmeleri esasına dayanır.

Anahtar Kelimeler

Demokratik değerler, Tutum ölçeği, Etkisel kazanımlar, Hoşgörü, Katılım, İlköğretim düzeyi.

Yazarlar**Author ORCID Identifier:**

Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses:

nihatsimsek@gantep.edu.tr (Gaziantep Üniversitesi ile ilişkili olduysanız lütfen belirtiniz.)

Correspondence Address:

Nihat Şimşek, Gaziantep Üniversitesi (Makalenin yayımlandığı tarihteki kurum bilgileri geçerlidir.)

İzinler, Ücret ve Test Yolu:

Ölçeğin ticari kullanıma veya izin gerekliliklerine dair bilgi mevcut değildir. Genellikle akademik amaçla geliştirilen bu tür ölçümler, atıf yapılmak suretiyle bilimsel araştırmalarda ücretsiz olarak kullanılabilir.

Test Yolu:

Ölçek, 2011 yılında yayımlanan araştırma kapsamında geliştirilmiştir.

Kaynaklar

Şimşek, N. (2011). İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin demokratik kazanımlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. **Milli Eğitim Dergisi**, 41(190), 188-202.

Ölçeğin orijinal makalesi Dergipark üzerinden erişilebilir durumdadır: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: ilkogretim-ogrencilerinin-demokratik-tutumları-ölçeği-toad.pdf

İlköğretim Öğrencilerinin Demokratik Tutumları Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen yukarıda belirtilen orijinal makaleye veya PDF dosyasına başvurunuz.